

Afdeling Sociaal Beleid Participatie en Onderwijs

Aan de gemeenteraad

20 juni 2006
Gemeentestukken: 2006-29

Onderwerp: Regionale samenwerking sociale zaken

1. Voorstel

1. De raad stemt in met de uitgangspunten voor de financiële verdeling van apparaat- en beheerkosten van het samenwerkingsverband sociale zaken met de gemeente Albrandswaard
2. De raad stemt in met de verdeling van de kosten van de samenwerking met inachtneming van het groeimodel voor de bijdrage van de gemeente Albrandswaard
3. De raad stemt in met verdere uitwerking van de Contourennota voor het samenwerkingsverband sociale zaken volgens de in het raadsvoorstel beschreven richting

2. Aanleiding

Sinds mei 2005 werken de gemeenten Albrandswaard en Ridderkerk aan het tot stand brengen van een samenwerkingsverband op het werkterrein Sociale Zaken. Deze samenwerking is gericht op zowel beleidsvorming als uitvoering, waarbij enerzijds effectiviteit en efficiency centraal staan en anderzijds de ruimte wordt gelaten voor eigen beleid.

Uitgangspunt is de samenwerking zo soepel en eenvoudig mogelijk tot stand te brengen. Daarom zal worden aangesloten bij reeds lopende ontwikkelingen op het gebied van efficiencyverbetering en optimalisering van werkprocessen.

3. Aspecten

In mei 2005 heeft het college van Ridderkerk besloten om het project "Regionale samenwerking Sociale Zaken" te starten en de mogelijkheden van een dergelijke samenwerking uit te werken. De argumenten om dit te doen waren:

- Verminderde kwetsbaarheid in de uitvoering:
Er is sprake van een grotere organisatie dan de uitvoeringsorganisaties van de afzonderlijke gemeenten. Dat levert meer mogelijkheden voor vervanging tijdens ziekte en afwezigheid van medewerkers.
- Sterkere positie ten opzichte van partners in de SUWI-keten¹:
Vanuit een samenwerkingsverband is het eenvoudiger afspraken te maken met andere uitvoerders in de SUWI-keten, zoals het CWI en het UWV. Voor deze organisaties geldt dan het voordeel dat ze met minder afzonderlijke partijen afspraken hoeven te maken en daardoor meer geneigd zijn maatwerk te leveren.
Ten opzichte van reïntegratiebedrijven is de positie sterker omdat het voor grotere klantenaantallen makkelijker is gunstige tarieven te bedingen voor de dienstverlening van deze bedrijven.
- Meer mogelijkheden op de regionale arbeidsmarkt:
Voor werkgevers en opleidingsinstituten is een samenwerkingsverband een aantrekkelijke gesprekspartner, omdat er meer kandidaten voor eventuele opleidingstrajecten beschikbaar zijn. Daardoor wordt het bijvoorbeeld aantrekkelijker om een opleidingstraject met baangarantie aan te bieden.

¹ SUWI: Structuur Uitvoering Werk en Inkomen

Uitgangspunten gemeente Ridderkerk

Hieronder worden de uitgangspunten genoemd, die het college van de gemeente Ridderkerk op 31 mei 2005 heeft gesteld aan samenwerking met andere gemeenten op het terrein sociale zaken en werkgelegenheid.

- Klantcontacten in lokale front-office:
Om de bereikbaarheid voor de burgers van Ridderkerk te waarborgen, moeten de klantcontacten voor de inwoners van Ridderkerk plaatsvinden in de gemeente Ridderkerk (GSC)
- Aansluiten bij beleid in nota Lokale Sociale Zekerheid:
In de nota Lokale Sociale Zekerheid zijn uitgangspunten geformuleerd ten aanzien van diverse aspecten van het beleidsterrein sociale zaken, oa. Work First, handhaving etc. Bij het vormgeven van samenwerking dienen deze uitgangspunten overeind te blijven.
- Ruimte voor lokale invulling beleid waar noodzakelijk:
Op onderdelen van beleid, waar een specifieke gemeentelijke invulling mogelijk en wenselijk is, bijv. minimabeleid, wil de gemeente Ridderkerk de mogelijkheid hebben een eigen, lokale, invulling aan het beleid te geven.
- Werkzaamheden worden maximaal efficiënt en effectief georganiseerd:
Bij het vormgeven van de werkprocessen van een samenwerkingsverband dienen effectiviteit en efficiency centraal te staan. Basis voor de werkprocessen zijn de werkprocessen zoals ze momenteel in Ridderkerk zijn ontwikkeld.

In oktober 2005 hebben de colleges van Albrandswaard en Ridderkerk formeel besloten de mogelijkheden te onderzoeken om op het terrein van de sociale zekerheid te gaan samenwerken. De samenwerking omvat het volledige takenpakket ten aanzien van het inkomensdeel en het werkdeel van de Wet Werk en Bijstand (Wwb) en de WVG. Ook is besloten de mogelijkheden te onderzoeken om delen van het takenpakket van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) onder te brengen in de samenwerking. In het ter inzage liggende besluit "voornemen tot samenwerking sociale zaken" zijn de kaders voor een mogelijke samenwerking aangegeven.

In december 2005 is een projectplan gepresenteerd. In dit projectplan is het totale project onderverdeeld in drie fasen te weten:

1. Verkenningsfase
2. Voorbereidingsfase
3. Realisatiefase.

De verkenningsfase is begin 2006 afgesloten met het verkrijgen van een subsidie van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Hierna is gestart met de voorbereidingsfase met als belangrijkste mijlpaal het vaststellen (in september/oktober) van de contourennota door beide gemeenteraden. In deze nota worden de volgende onderwerpen opgenomen:

1. Juridische vorm
2. Organisatievorm
3. Uitgangspunten van beleid
4. Verdeelsleutel kosten samenwerkingsverband
5. Implementatieplan;

In de planning ten aanzien van de besluitvorming is opgenomen dat de beide gemeenteraden na het zomerreces een besluit nemen over de contourennota en de gemeenschappelijke regeling die ten grondslag zal liggen aan de samenwerking.

Gemeentestukken: 2006-29

Het project wordt aangestuurd door een stuurgroep waarin de wethouders Sociale Zaken van de beide gemeenten en de (loco-) secretarissen zitting hebben. De stuurgroep bereidt de bestuurlijke besluitvorming voor. Ten aanzien van een aantal zaken heeft de stuurgroep reeds een keuze gemaakt. Deze keuzes van de Stuurgroep worden, als voorstel aan de raden, vooruitlopend op besluitvorming in de gemeenteraden van beide gemeenten, verwerkt in de Contourennota. Deze wordt in september ter vaststelling aan de raden van beide gemeenten aangeboden. Hieronder worden deze keuzes kort toegelicht, in de Contourennota zal een uitgebreidere motivatie worden opgenomen.

Juridische vorm

De Stuurgroep heeft gekozen voor een variant gebaseerd op de Wet Gemeenschappelijke regelingen. Deze keuze is ingegeven door het feit dat de WGR vanuit de wet een aantal zaken regelt aangaande vorm en inhoud van de samenwerking en de mogelijkheden tot wijziging ervan. De WGR biedt houvast voor de bestuurlijke verhoudingen binnen het samenwerkingsverband.

Binnen de kaders van de WGR is gekozen voor de centrumgemeentevariant. Conform de WGR liggen de bestuurlijke verhoudingen in de Gemeenschappelijke Regeling vast. Beide gemeenten hebben de ruimte voor eigen beleid, maar de mate waarin hangt af van de bevoegdheden die worden gemandateerd.

De keuze voor de centrumgemeentevariant wordt vanuit organisatorisch perspectief bepaald door het feit dat dit relatief snel en eenvoudig kan worden uitgewerkt, omdat kan worden aangesloten bij een reeds bestaande organisatie, waar in een aantal zaken zoals rechtspositie personeel, huisvesting etc. reeds is voorzien. Dit sluit aan bij de wens de samenwerking snel en efficiënt vorm te geven.

Het bij de samenwerking betrokken personeel van de gemeente Albrandswaard komt in dienst van de gemeente Ridderkerk. Voor de overgang gelden de Sociaal Statuten van beide gemeenten voor het eigen personeel. Er zal een Sociaal Plan worden opgesteld waarin de gevolgen voor individuele medewerkers worden beschreven.

Om een en ander in goede banen te leiden, zal in juli, met een voorbehoud ten aanzien van positieve besluitvorming van de raden betreffende de Contourennota in september, door beide colleges een voorgenomen besluit tot organisatiewijziging worden genomen. Dit besluit wordt dan ter advisering aan de Ondernemingsraden van beide gemeenten voorgelegd. Na een positief advies van de Ondernemingsraden kunnen de colleges eind augustus, wederom met een voorbehoud ten aanzien van de besluitvorming inzake de Contourennota, een besluit tot organisatiewijziging nemen en de noodzakelijke personeelsprocedures starten. Deze procedures zullen na definitieve besluitvorming door de raad worden afgewikkeld.

Organisatiemodel

Ten aanzien van de organisatorische inrichting van de samenwerking is er voor gekozen aan te sluiten bij de huidige organisatie in Ridderkerk. De taken ten aanzien van Sociale Zaken zijn georganiseerd conform het principe dat alle klantencontacten in het Gemeentelijk Service Centrum zijn ondergebracht.

De klantcontacten voor de klanten van de gemeente Albrandswaard zullen in een front-office bij de gemeente Albrandswaard plaatsvinden.

De huidige organisatie in Ridderkerk is als volgt.

De klantcontacten ten aanzien van Sociale Zaken (WWB en WVG) zijn ondergebracht bij de afdeling Gemeentelijk Service Centrum in het loket Zorg en Welzijn. De functie tweede lijns-generalist (klantmanager) is gesplitst in een functie tweede lijnsgeneralist (klantmanager) Werk en een tweede lijnsgeneralist (klantmanager) Inkomen. Aan het loket is ook de administratieve ondersteuning gekoppeld in de functie ondersteunend medewerker (de uitkeringsadministratie).

De werkzaamheden ten aanzien van de bedrijfsvoering en de beleidsontwikkeling voor het loket Zorg en Welzijn zijn in een andere afdeling ondergebracht, namelijk de afdeling Sociaal Beleid, Participatie en Onderwijs (SPO). Binnen SPO vallen de bedrijfsvoering en de beleidsontwikkeling ieder binnen een ander team, namelijk de teams Bedrijfsvoering en het team Sociaal Beleid en Onderwijs.

Begin 2008 zal de samenwerking worden geëvalueerd. Bij deze evaluatie zal zowel gekeken worden naar aspecten betreffende doelmatigheid en efficiency als naar aspecten die met het functioneren van de samenwerking te maken hebben.

Verdeling kosten samenwerking

De Stuurgroep stelt u voor om voor de verdeling van de kosten te kiezen voor een verdeelmodel op basis van maatstaven van het gemeentefonds. Dit vanwege het belang dat wordt gegeven aan een stabiele basis voor de verdeling van de kosten van de samenwerking.

De Stuurgroep stelt u voor de keuze voor een verdeelmodel voor enkele jaren vast te leggen, omdat een jaarlijkse discussie over de verdeelsleutel van de kosten onwenselijk en onwerkbaar wordt gevonden.

Het model op basis van de maatstaven van het gemeentefonds is het meest objectief en het minst onderhevig aan grote afwijkingen in de verdeelsleutel. Deze maatstaven worden op grond van landelijke ontwikkelingen jaarlijks aangepast en de eventuele afwijking is onder invloed van 8 variabelen. Deze maatstaven zijn: het aantal bijstandsontvangers, het aantal lage inkomens, het aantal uitkeringsontvangers, het aantal minderheden, de lage inkomensdrempel, ABW-nadeel, ABW-voordeel en het aantal 1-oudergezinnen per gemeente. Een eventuele afwijking in één van de variabelen heeft op de totale verdeelsleutel een kleiner effect op de kostenverdeling dan op basis van de gewijzigde variabele alleen.

Voor de vaststelling van de kosten van de overhead zal worden uitgegaan van het niveau dat wordt genoemd in de Handleiding overheidstarieven van het ministerie van Financiën. Onder overhead wordt verstaan: de vergoeding voor de centrale beheerskosten en de algemene exploitatiekosten. Hierbij kan gedacht worden aan o.a. huisvestingskosten, automatisering en de kosten van de ondersteunende afdelingen.

Wel is het verstandig om begin 2008 (na één jaar samenwerken) deze norm te evalueren. Er bestaat dan meer inzicht in de daadwerkelijke kosten van het samenwerkingsverband.

Voor het samenwerkingsverband is een eerste indicatieve exploitatiebegroting gemaakt. Hierin zijn alle operationele kosten verwerkt die met de samenwerking zijn gemoeid. Onder operationele kosten worden alle kosten verstaan, die met de uitvoering van de werkzaamheden te maken hebben, zoals personeelslasten, huisvesting, ICT, etc. De totale kosten van de samenwerking bedragen in 2007 indicatief € 2.664,291,--. Voor de gemeente Ridderkerk is er sprake van een voordeel van € 142.425,-- in 2007. Dit voordeel ontstaat met name omdat Albrandswaard gaat mee betalen aan overhead, waarvoor Ridderkerk nu reeds de kosten draagt.

Op basis van deze indicatieve exploitatiebegroting is, op basis van de verdeelsleutel, berekend welke bijdrage Albrandswaard zal doen in de kosten van de samenwerking. Deze bijdrage zou voor 2007 uitkomen op € 658.659,--. Dat zou voor Albrandswaard neerkomen op een kostenstijging ten opzichte van 2006 van € 107.400,--.

Gemeentestukken: 2006-29

In 2004 is door het college van Albrandswaard besloten om de geconstateerde onderbezetting van het team Wiz, dat de werkzaamheden op het terrein Sociale Zaken uitvoert, niet structureel op te lossen om geen extra druk te leggen op de mogelijk toekomstige samenwerking met andere gemeenten op het beleidsterrein sociale zaken. Op onderdelen is het team sinds 2004 wel tijdelijk versterkt. Op basis van een inventarisatie van het takenpakket versus de beschikbare structurele formatie is geconcludeerd dat de formatie van het team Wiz met 1,5 tot 2 fte uitgebreid zou moeten worden als er niet met andere gemeenten samen gewerkt gaat worden.

Door het college van Albrandswaard is aan de stuurgroep gevraagd een model te ontwikkelen waarbij de hoogte van de bijdrage van de gemeente Albrandswaard lager uitkomt dan het resultaat van de verdeelsleutel en waarin de bijdrage in enkele jaren toegroeit naar het werkelijke financiële resultaat volgens de verdeelsleutel.

In het ontwikkelde groeimodel is de bijdrage van Albrandswaard gekoppeld aan de formatie uitbreiding die in de komende jaren zou moeten plaatsvinden als de samenwerking niet door zou gaan. Dit houdt in dat de bijdrage van Albrandswaard in de jaren 2007 tot 2010 oploopt. Uitgegaan wordt van een toename van 1,5 FTE in 2007 naar 2 FTE in 2009. Voor 2007 betekent dit dat Albrandswaard € 24.900,- minder bijdraagt dan de bijdrage volgens de berekening conform de verdeelsleutel. Dit verschil wordt in jaarlijkse stappen afgebouwd en vanaf 2010 zal Albrandswaard conform de verdeelsleutel bijdragen.

Het voordeel voor Ridderkerk bedraagt, gebaseerd op de indicatieve exploitatiebegroting en de verwachte ontwikkeling in klantenaantallen, in 2007 € 117.525,- en vanaf 2010 € 150.984,-. Wij adviseren uw gemeenteraad akkoord te gaan met de financiële consequenties van de regionale samenwerking volgens dit groeimodel.

4. Aanpak/Uitvoering

Indien uw raad instemt met het gevraagde besluit, kunnen de colleges van Albrandswaard en Ridderkerk begin juli het reeds genoemde voorgenomen besluit tot organisatiewijziging nemen en ter advisering voorleggen aan de Ondernemingsraden. Met de Ondernemingsraden is afgesproken dat zij eind augustus hun advies kenbaar maken. Daarna kan het besluit definitief genomen worden en kunnen alle noodzakelijke procedures worden gestart.

Dit alles zal gebeuren onder het voorbehoud van instemming door uw raad met de Contourennota en bijbehorende stukken. Deze stukken zullen eind augustus ter behandeling aan uw raad worden aangeboden.

5. Kosten/Opbrengsten/Dekking

Begin juni is de voorlopige exploitatiebegroting opgesteld.

Door de keuze voor een centrumgemeenteconstructie zonder openbaar lichaam wordt de Ridderkerkse administratie gevolgd. Dit betekent dat de inrichting van de begroting, de wijze van toerekening en doorrekening van interne kosten van het samenwerkingsverband volgens de Ridderkerkse regels geschieden.

Om te komen tot de exploitatiebegroting is een aantal stappen doorlopen:

- a) apparaats- en beheerskosten ramen
- b) verdeelsleutel bepalen
- c) effecten voor beide gemeenten in beeld brengen

De exploitatiebegroting zal u bij de Contourennota worden aangeboden.

a) apparaats- en beheerskosten ramen

De apparaats- en beheerskosten bestaan uit kosten overhead en personeelskosten.

Onder overhead wordt verstaan: de vergoeding voor de centrale beheerskosten en de algemene exploitatiekosten. Hierbij kan gedacht worden aan o.a. huisvestingskosten, automatisering en de kosten van de ondersteunende afdelingen.

In de exploitatiebegroting is voor overhead gerekend met € 24.962,-- per fte. Dit bedrag is afkomstig uit de handleiding overheidstarieven 2005 van het Ministerie van Financiën.

Het uitgangspunt voor het vaststellen van de loonkosten is de huidige formatie binnen beide gemeenten gebaseerd op de maximum schaalbedragen.

b) verdeelsleutel bepalen

De apparaats- en beheerskosten van het samenwerkingsverband dienen te worden verdeeld over beide gemeenten. Hiertoe wordt het model conform maatstaven gemeentefonds gehanteerd. Dit wordt in de notitie "Ramingsmodel kosten intergemeentelijke samenwerking sociale zaken" van het ministerie van Financiën als meest objectief beschouwd.

c) effecten voor beide gemeenten in beeld brengen

In deze paragraaf wordt het effect voor de gemeente Ridderkerk in beeld gebracht.

Bijdrage van Albrandswaard		€ 658.659,--
Extra loonkosten:	€ 437.641,--	
Div. extra kosten afdelingsmgmt	€ 29.631,--	
Bijdrage aan Front-office A'waard	€ 24.962,--	
Meerkosten overhead	€ 24.000,--	

	€ 516.234,--	

Resultaat Ridderkerk		€ 142.425,--
Vermindering bijdrage A'waard in 2007		€ 24.900,--

Resultaat Ridderkerk in 2007		€ 117.525,--

Het positieve resultaat zal gebruikt worden ter dekking van de kosten overhead die nu reeds door de gemeente Ridderkerk worden gemaakt en die vanaf 1 januari 2007 ten dienste staan van het samenwerkingsverband.

Het college van burgemeester en wethouders van Ridderkerk,
de secretaris, de burgemeester,